

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ช่วงที่ 1

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครู จำนวน 58 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 921 คน (ทำเนียบผู้ปกครอง ประจำปีการศึกษา 2547) รวมทั้งสิ้น 997 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยการใช้ตารางประมาณค่าของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608-609. อ้างถึงใน รวีวรรณ ชินตระกูล. 2542 : 111) และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวน 318 คน

ช่วงที่ 2

ประชากรที่ใช้ในการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ได้แก่ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครนครสวรรค์ นักบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาล วัดวนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ มีปัญหามากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ช่วงที่ 1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกและรับคืน แบบสอบถามที่ได้รับคืนเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 318 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 แบบสอบถามมี 2 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบ นำมาแจกแจงความถี่เป็นร้อยละ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น รวม 40 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ และเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ท้ายแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ช่วงที่ 2 นำปัญหาสูงสุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้านเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ มาวิเคราะห์ปัญหาสูงสุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ช่วงที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ทั้ง 5 ด้าน

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพตด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาการนำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงพัฒนาการทำงานของโรงเรียนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ปัญหาการจัดกิจกรรมการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนเข้าใหม่ ซึ่งอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการให้บริการแก่ชุมชน จากการศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพตด้านการให้บริการแก่ชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานด้านการให้บริการแก่ชุมชนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ปัญหาการจัดให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ชุมชนในการขอใช้บริการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน จากการศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพตด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ปัญหาการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีวันสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่ชุมชนจัดขึ้น ซึ่งอยู่ในระดับมาก

4. ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน จากการศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพตด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ปัญหา

การมีส่วนร่วมในการประชุมหารือร่วมกันระหว่างกรรมการ โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และชุมชนเพื่อกิจกรรมของโรงเรียน

5. ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพตด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ปัญหาการประชุมและร่วมจัดงานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมศิษย์เก่าและสมาคมผู้ปกครองนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ช่วงที่ 2 สร้างรูปแบบ

ผู้วิจัยนำปัญหามากที่สุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้านมาจัดทำร่างรูปแบบการแก้ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญในการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อแก้ไขและปรับปรุงรูปแบบฉบับร่าง ผู้วิจัยได้นำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ มีดังนี้

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

โรงเรียนควรสำรวจปัญหาการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จัดประชุมครูและบุคลากร แต่งตั้งบุคลากร วางแผนกิจกรรม/โครงการ และเป้าหมาย ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เช่น การทำจุลสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ ป้ายประกาศ เสียงตามสาย โรงเรียนควรมีบุคลากรที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยตรง ควรมีการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เน้นการใช้สื่อทุกชนิด มีการวัดผลและประเมินผลการดำเนินการอยู่ตลอดเวลา สรุปผล นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนางานครั้งต่อไป และประชาสัมพันธ์ผลงาน

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านด้านการให้บริการแก่ชุมชน

สำรวจปัญหาการปฏิบัติงานด้านการให้บริการแก่ชุมชน จัดประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงปัญหาให้ทราบ แต่งตั้งบุคลากร วางแผนกิจกรรม/โครงการ และเป้าหมาย ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เช่น การอำนวยความสะดวกกับผู้มาขอใช้บริการกับทางโรงเรียน การให้คำปรึกษา การอบรม การให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มีการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและหลากหลายรูปแบบ มีการวัดผลและประเมินผลการดำเนินการ สรุปผล นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนางานครั้งต่อไป และประชาสัมพันธ์ผลงาน

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

โรงเรียนควรสำรวจปัญหาและความต้องการการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน จัดประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงปัญหาให้ทราบ แต่งตั้งบุคลากร วางแผนงานกิจกรรม/โครงการ และเป้าหมาย ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เช่น ให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ตามที่โรงเรียนต้องการ ควรเข้าไปมีส่วนร่วมสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น งานประเพณีต่างๆ การนันทนาการ การกีฬา ร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน ช่วยเหลือประชาชนในโอกาสต่างๆ มีการประสานงานกับชุมชน และหน่วยงานในชุมชนอย่างชัดเจน มีการวัดผลและประเมินผลผลการดำเนินงาน สรุปผล นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนางานครั้งต่อไป และประชาสัมพันธ์ผลงาน

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

โรงเรียนควรสำรวจปัญหาและความต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน จัดประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงปัญหาให้ทราบ แต่งตั้งบุคลากรเพื่อวางแผนงานแก้ไขปรับปรุงพัฒนา วางแผนกิจกรรม/โครงการ และเป้าหมาย ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เช่น มีการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้งด้านวิชาการ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การประเมินผลการดำเนินการ สรุปผล นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนางานครั้งต่อไป และประชาสัมพันธ์ผลงาน

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น

โรงเรียนควรสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น จัดประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงปัญหาให้ทราบ แต่งตั้งบุคลากรเพื่อวางแผนงานแก้ไขปรับปรุงพัฒนา วางแผนกิจกรรม/โครงการ และเป้าหมาย ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เช่น มีการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้งด้านวิชาการ บุคลากร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ มีการประชุมร่วมกันกับตัวแทนชุมชน สมาคมศิษย์เก่า คณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมพบปะหรือร่วมกิจกรรมกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น มีการปฏิบัติงานต่อเนื่องตลอดทั้งปี บุคลากรควรเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากชุมชน ควรเชิญบุคคลแกนนำในชุมชนเข้าร่วมปรึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆ มีการเผยแพร่ข่าวสารออกสู่ชุมชนอยู่ตลอดเวลา การประเมินผลการดำเนินการ สรุปผล นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนางานครั้งต่อไป และประชาสัมพันธ์ผลงาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาล วัดวนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ มีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปราย ดังนี้

ช่วงที่ 1

1. ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนของ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียน มีความเห็นในภาพรวมว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ถนนอม คงผดุง (2541) ที่พบว่าสถานศึกษาควรจัดบุคลากรเข้ารับฝึกหัดขอระดับสรรพกำลังเพื่อการพัฒนาและหาวิธีการที่เหมาะสมจัดทำจุดสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ จัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพแก่ประชาชน และเชษฐา ชนະບູຮູ (2543) ที่พบว่า โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้ทราบ ไม่มีการชี้แจงนโยบายของทางโรงเรียนให้ชุมชนได้เข้าใจ โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนและการวางตัวของครูที่จะทำให้บรรยากาศในการติดต่อประสานงานเป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัชฌานา ธรรมรังษี (2542:33-34) ที่พบว่าเพื่อความเหมาะสมในการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนควรมีคณะครูคณะหนึ่งรับผิดชอบ และดูแลงานด้านการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนโดยการมอบหมายให้คณะครูกลุ่มนี้ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ทุกชนิด เช่น เขียนบทความ เขียนข่าว เกี่ยวกับโรงเรียนส่งไปยังสื่อพิมพ์ต่างๆ จัด

ปฐมนิเทศนักเรียนใหม่และผู้ปกครองในโอกาสเปิดภาคเรียนต้นปี ติดต่อยุ่ยมเยือนคนสำคัญต่างๆ ในท้องถิ่น นักเรียนและผู้ปกครองในโอกาสเจ็บป่วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ นันทราช (2541) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ควรมีการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องตลอดปี มีวิธีหลากหลายรูปแบบไม่ซ้ำซากเน้นการใช้สื่อทุกชนิดรวมทั้งมีฝ่ายรับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ โดยตรงการใช้กิจกรรมชุมชน ในการบอกกล่าวเรื่องราวของโรงเรียนการให้นักเรียนช่วยประชาสัมพันธ์ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2546) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์เป็นตัวกลางถ่ายทอดพระชนะและปรัชญาของโรงเรียนที่ประจักษ์ โดยทั่วไปให้ถึงประชาชนการประกาศนโยบายทั่วไปของโรงเรียนด้วยการบอกกล่าวแก่ประชาชนทราบถึงนโยบาย และการดำเนินงานของโรงเรียนที่มีผลกระทบ หรืออำนวยความสะดวกต่อสังคมและชุมชนและประชาชนจะมีส่วนสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนได้อย่างไร และทิพยา สุวรรณภูมิ (2544) ได้กล่าวว่า โรงเรียนควรเผยแพร่ข่าวสารโดยวิธีการให้นักเรียนเป็นสื่อ นำข่าวสารไปแจ้งให้ผู้ปกครองชุมชน องค์กร ชมรม สมาคม มูลนิธิ และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นทราบ

2. ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการให้บริการแก่ชุมชนของ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียน มีความเห็นในภาพรวมว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุพัตรา สุมโนมหาอุดม(2534) ที่พบว่า อาคารสถานที่ในการให้บริการแก่ชุมชนทรุดโทรม หรือถูกทำลายบุคลากรในโรงเรียนไม่เห็น ความสำคัญในการให้ความร่วมมือในการให้บริการแก่ชุมชนในด้านต่างๆ และนพพงศ์ เหมทานนท์ (2535) ที่พบว่า สถานศึกษามีความขาดแคลนอาคารสถานที่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ในการปฏิบัติงาน บุคลากรขาดความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถนอม คงผดุง (2541) ที่พบว่า การให้บริการแก่ชุมชน โรงเรียนควรมุ่งเน้นการจัดบริการด้านกีฬาและ นันทนาการให้แก่ชุมชน สนับสนุนให้ใช้อาคารสถานที่ เช่น หอประชุม สนามกีฬา และทิพยา สุวรรณภูมิ (2544) ที่พบว่า โรงเรียนควรให้บริการแก่ชุมชนด้วยการจัดสถานที่อำนวยความสะดวกในการให้บริการผู้มาติดต่อ ประสานงานและยืมอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ตลอดจนการขอใช้บริการต่างๆ กับทางโรงเรียน สอดคล้องกับ อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539) ที่ได้กล่าวว่า การให้บริการด้านต่างๆ แก่ชุมชนนั้น โรงเรียนควรให้บริการทางด้านวิชาการแก่ชุมชน เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถให้แก่ชุมชนหรือ ทางด้านอาคารสถานที่ด้านสุขภาพอนามัย ฯลฯ จะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างทัศนคติ ของประชาชนในชุมชนให้เป็นที่ไปในแนวทางที่ถูกที่ควร ดังนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้อง จัดบริการในด้านต่าง ๆ ที่ชุมชนต้องการ เพราะจะเป็นภาพลักษณ์ที่ดีที่ชุมชนให้ความเชื่อถือและ เกิดความศรัทธาต่อโรงเรียน

3. ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียน มีความเห็นในภาพรวมว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสวัสดิ์ ยศรุ่งเรือง (2541) ที่พบว่า การส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหาร โรงเรียนและบุคลากรควรเข้าไปมีบทบาทในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะเป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ประสานงานและเป็นกรรมการ รวมทั้งต้องสร้างมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนและสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่าย และถนอม คงผดุง (2541) ที่พบว่า โรงเรียนควรเข้าไปมีส่วนร่วมสนับสนุนในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น งานประเพณีต่างๆ การนันทนาการ การกีฬา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับทิพยา สุวรรณภูมิ (2544) ที่พบว่า ครูกับชุมชนควรได้พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ชมรม องค์กร มูลนิธิ หรือหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น โดยการจัดโครงการพัฒนาสังคมด้านต่างๆ เช่นต่อต้านยาเสพติด โรคเอดส์ การรักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่องและอุ้งน สุขสม (2546) ที่พบว่า โรงเรียนควรจะไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนได้ดังต่อไปนี้ เช่น การจัดทัศนศึกษาภายในชุมชน การจัดสัปดาห์แห่งการทำความสะอาด งานเกษตรชุมชน การพัฒนาที่อยู่อาศัย และการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีและกิจกรรมทางวัฒนธรรมตามเทศกาลในท้องถิ่น และสุพจน์ นันทราช (2541) ที่พบว่า การให้บริการแก่ชุมชนควรมีการปฏิบัติงานโดยจัดห้องสมุด ศูนย์บริการทางช่าง การให้คำปรึกษา การอบรม การนำบุคลากรไปพัฒนาและบริจาคสิ่งของแก่ชุมชน รวมถึงการให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนได้อย่างเต็มที่

4. ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองนักเรียน มีความเห็นในภาพรวมว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสกุล หล้าปาวงศ์ (2540) ที่พบว่า โรงเรียนควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและบอกกล่าวความต้องการของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบนโยบายและการวางแผนการจัดการต่างๆ รวมถึงการควบคุมและติดตามตรวจสอบผู้บริหาร โรงเรียนและครูควรให้ความเชื่อมั่นในภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวความคิดและหลักการการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน และคิงก์ (King 1998) อ่างถึงใน เตื่อนใจ แก้วประเสริฐ 2544) ที่พบว่า ถ้าหากบุคคลได้มีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างกฎจะทำให้เขามีความรู้สึกว่าต้องรักษากฎนั้นไว้ ถ้าเขามีโอกาสเข้าร่วมจะมีการปฏิบัติตามกฎมากขึ้นและถ้าบุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับภาระงานของโรงเรียนความแปลกแยกจะน้อยลงและความร่วมมือ ความเข้าใจซึ่งกันและกันจะมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของอุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539) ได้กล่าวไว้ว่า การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนนั้น นับว่าเป็นสิ่งสำคัญ

อย่างยิ่งที่จะทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมที่ชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติมาก ได้แก่ กิจกรรมวันสำคัญต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น ทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ในความสามารถที่โรงเรียนให้การยอมรับ ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และสุพจน์ นันทราช (2541) ที่พบว่า การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ควรมีการปฏิบัติโดยให้ชุมชนเสนอแนะและมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่เป็นประจำ โรงเรียนควรเชิญชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ได้จัดขึ้นในแต่ละปี เช่น งานวันแม่ วันเด็ก กีฬาประจำปี เป็นต้น

5. ปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น ของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียน มีความเห็นในภาพรวมว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชัยญา อภิบาลกุล (2545 : 102) ที่พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อโรงเรียนนั้นมีปัญหามาก ทั้งนี้ เป็นเพราะบริบทที่มีความแตกต่างกันของชุมชน เช่น ที่อยู่อาศัย การดำเนินชีวิต และความผูกพันกับโรงเรียน สอดคล้องกับผลวิจัยของ กฤษณา ไตรศิริ (2538) ที่พบว่า ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ ผู้บริหารมีงานในหน้าที่มากเกินไปจึงไม่มีเวลาออกไปเยี่ยมชุมชน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ครูมีงานในหน้าที่มากอยู่แล้วไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและชุมชนเข้าใจว่าการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูและทางราชการเพียงฝ่ายเดียวสอดคล้องกับผลวิจัยของ ภูวนาด คงแก้ว (2539) ที่พบว่า ผู้รับผิดชอบงานแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่มีความชำนาญในการเขียนแผนงาน ขาดวิสัยทัศน์ทั้งในการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ครูอาจารย์มีภารกิจมาก ไม่มีเวลาให้บริการชุมชน ชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน และชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีจึงต้องคืนรถเอาตัวรอดก่อนสอดคล้องกับผลวิจัยของ ประจวบ จงปัดนา (2538) และบุญเข้ม คู่ป๋อง (2540) ที่พบว่า งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นงานที่โรงเรียนต้องดำเนินการเป็นประจำและต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นความจำเป็นในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนในยุคปัจจุบันที่ต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ มาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ วิทยากร สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เขษฐา ชนะบุญ (2543) ที่พบว่า แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่ กระจายข่าว ออกเยี่ยมชุมชน ควรเชิญบุคคลแกนนำในชุมชนเข้าร่วมปรึกษาจัดกิจกรรม ควรสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับหน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น เช่น ชมรม องค์กร สมาคม ให้มากขึ้น และ สุพจน์ นันทราช (2541) ที่พบว่า การ

สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรมีการปฏิบัติงานโดยการจัดสัมมนา สังสรรค์ กีฬาสัมพันธ์ มีการมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบอย่างชัดเจนและปลูกฝังอุปนิสัยบุคลากรให้มีใจเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของชุมชน

ช่วงที่ 2

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญเสนอวิธีการแก้ปัญหาว่า ต้องสำรวจปัญหาการปฏิบัติกิจกรรมในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน การทำจุลสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ ป้ายประกาศ เสียงตามสาย มีการประชุมผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า การประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนควรมีบุคลากรที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยตรง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพจน์ นันทราช (2541) ที่พบว่า ควรมีการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เน้นการใช้สื่อทุกชนิด รวมทั้งมีฝ่ายรับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์โดยตรง และการให้นักเรียนช่วยประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2546) การประชาสัมพันธ์เป็นตัวกลางถ่ายทอดทัศนคติและปรัชญาของโรงเรียนที่ประจักษ์โดยทั่วไปให้ถึงประชาชน

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ผู้เชี่ยวชาญเสนอวิธีแก้ปัญหาว่า สิ่งสำคัญอันดับแรกคือ โรงเรียนต้องวิเคราะห์ชุมชนเกี่ยวกับการให้บริการแก่ชุมชนในด้านใดบ้าง เช่น ด้านวิชาการ ข่าวสาร ข้อมูล ด้านอาคารสถานที่ หรือวัสดุอุปกรณ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของภูวนาท คงแก้ว (2539) พบว่า ให้มีการสำรวจชุมชนด้วยการสอบถามข้อมูลจากนักเรียนและผู้ปกครอง การให้บริการชุมชนโรงเรียนให้บริการชุมชนทุกด้าน โดยมีรูปแบบเป็นเอกสารเผยแพร่ในด้านต่างๆ การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสมลักษณ์ ภูคำแสน (2540) ที่พบว่า การให้บริการแก่ชุมชนนั้น โรงเรียนสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การให้บริการด้านวิชาการ อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น สนามกีฬา หอประชุม อุปกรณ์ทางด้านกีฬา หรือบุคลากรที่คอยอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาขอใช้บริการกับทางโรงเรียน และสุพจน์ นันทราช (2541) ที่พบว่า การให้บริการแก่ชุมชน ควรมีการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและหลากหลายรูปแบบ เช่น การให้คำปรึกษา การอบรม การนำบุคลากรและนักเรียนไปพัฒนาสถานที่ต่างๆ ในชุมชน รวมถึงการให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียนอย่างเต็มที่

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ผู้เชี่ยวชาญเสนอวิธีแก้ปัญหาว่า ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน โดยต้องมอบหมายแบ่งภาระหน้าที่เพื่อไปปฏิบัติในกิจกรรมของชุมชนในเรื่องต่างๆ ที่โรงเรียนมีความรู้ความสามารถ ศักยภาพ ความเหมาะสม ทั้งนี้ควรคำนึงถึงการที่ไม่มีผลกระทบต่อกิจกรรมการเรียนของตัวนักเรียนมากนัก และต้องมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบ เช่น รูปแบบโครงการ การดำเนินการ การประเมินผลการดำเนินการ ตลอดจนการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539) ที่พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนโรงเรียนควรมีจุดประสงค์ที่สำคัญในอันที่จะทำให้ให้นักเรียนและประชาชนในชุมชนนั้นๆ ให้อรรถกัณฑ์ที่ ภารกิจต่างๆ ด้วยตนเองให้มากที่สุด ด้วยวิธีการศึกษารูปแบบของกิจกรรมต่างๆที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนได้มากที่สุด บุคคลในชุมชนก็จะเกิดความเชื่อใจในโรงเรียน ให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ตามที่โรงเรียนต้องการ สอดคล้องกับถนอม คงผล (2541) ที่พบว่า โรงเรียนควรเข้าไปมีส่วนร่วมสนับสนุนในกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น งานประเพณีต่างๆ การนันทนาการ การกีฬา และพินิจา วีระชาติ (2542) ที่พบว่า โรงเรียนต้องสนับสนุนความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในงานเทศกาลต่างๆ ร่วมมือในการพัฒนาชุมชน ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน ช่วยเหลือประชาชนในโอกาสต่างๆ

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญเสนอวิธีแก้ปัญหาว่า โรงเรียนต้องมีการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมของโรงเรียนที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการออกหนังสือเชิญ มีการต้อนรับที่ประทับใจ มีการวางแผนของการจัดกิจกรรมต้องให้ผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และต้องมีการประเมินผลงานเพื่อนำผลการปฏิบัติปรับปรุงพัฒนาแก้ไขเพื่อการพัฒนางานต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542) ที่พบว่า สิ่งสำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วมของชุมชนคือ การกำหนดกระบวนการและแบบแผนของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเชื่อมโยงด้านบริบทของชุมชน และโรงเรียน และมีขั้นตอนของการมีส่วนร่วม เช่น มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม การสร้างกิจกรรม การต่อรองเพื่อการดำเนินการ การร่วมกันดำเนินการ การร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ และการร่วมกันรับผลประโยชน์จากการดำเนินการอาจหมายถึงการนำผลการปฏิบัติมาปรับปรุงพัฒนาาร่วมกันอีกครั้งต่อไปด้วย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจันรอล เงินคำ (2543) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาและประสบการณ์ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในห้องเรียน การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน การอบรมและพัฒนาาร่วมกัน

โรงเรียน และคิงก์ (King 1998 อ้างถึงใน เตื่อนใจ แก้วประเสริฐ 2544) ที่พบว่า ถ้าบุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโรงเรียนความแปลกแยกจะน้อยลงและความร่วมมือ ความเข้าใจซึ่งกันและกันจะมากขึ้น

รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญเสนอวิธีแก้ปัญหาว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดโครงการ กำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านชุมชนสัมพันธ์อย่างชัดเจน มีวิธีการหลากหลาย โรงเรียนควรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนหรือเป็นผู้ประสานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการให้ความร่วมมือแก่องค์กรต่าง ๆ ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นอยู่ตลอดเวลา มีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองนักเรียน สมาคมศิษย์เก่า การจัดการจัดบริการต่างๆ ทั้งด้านการศึกษาอาชีพ นันทนาการ โดยใช้โรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมและให้บริการมีการเผยแพร่ข่าวสารของทางโรงเรียนให้ชุมชนได้ทราบความเคลื่อนไหวของทางโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา ทั้งข่าวสารที่เป็นเอกสาร ป้ายประกาศ เสียงตามสายและเว็บไซต์ของโรงเรียนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพจน์ นันทราช (2541) ที่พบว่า ควรมีการปฏิบัติการต่อเนื่องตลอดทั้งปี มีวิธีการหลากหลายรูปแบบ บุคลากรควรเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากชุมชน สอดคล้องกับเชษฐา ชนะบุญ (2543) ที่พบว่า แนวทางสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่ กระจายข่าว เยี่ยมชุมชน ควรเชิญบุคคลแกนนำในชุมชนเข้าร่วมปรึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ควรสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับหน่วยงานอื่นให้มากขึ้นและทิวทยา สุวรรณภูมิ (2544) ที่พบว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น โรงเรียนกับชุมชนควรมีการประชุมเพื่อรับทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของโรงเรียนและรับคำชี้แนะจากชุมชนครูกับผู้นำชุมชน ได้พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการเผยแพร่ข่าวสารออกสู่ชุมชนอยู่ตลอดเวลา

สรุปได้ว่าการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่มีมากมาย แต่พบว่าการบริหารจัดการหรือการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก็ยังคงปรากฏมีปัญหายุ่ง เช่นเดียวกับผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ :กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามถึงปัญหาการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ที่พบในการดำเนินการบริหารของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการแก่ชุมชน ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่น พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก

แต่หากพิจารณาการแสดงความคิดเห็นในคำถามปลายเปิด และจากการตั้งข้อสังเกตของผู้เชี่ยวชาญ จะพบว่าปัญหา ที่ควรให้โรงเรียนพัฒนาปรับปรุงในงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพตได้แก่ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและ หน่วยงานอื่นในท้องถิ่นด้านการประชาสัมพันธ์และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเพราะเป็นบทบาทที่สำคัญของงานชุมชนสัมพันธ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ในมาตรา 40 ที่ระบุว่าให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา หมวด 6 มาตรา 47,48,49,50 และ 51 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาได้ชี้ถึงจุดที่ต้องพัฒนาและข้อเสนอแนะในมาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคลากรหรือหน่วยงาน

1.1 เทศบาลนครนครสวรรค์ ควรมีนโยบายเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักในเรื่องการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ในชุมชน เช่น จัดอบรม สัมมนา จัดการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานชุมชนสัมพันธ์ต่อไป

1.2 โรงเรียนควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักในเรื่องงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เช่น จัดอบรมให้กับบุคลากรในโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอยู่ตลอดเวลา จัดศึกษาดูงาน โรงเรียนที่มีผลงานประสบผลสำเร็จในงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีการมอบหมายงานให้กับทีมงานบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างชัดเจน มีการกำกับ ติดตามและประเมินงานสม่ำเสมอ นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขงานอย่างต่อเนื่อง และประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนได้ทราบโดยทั่วกัน

1.3 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในโรงเรียน ควรเปลี่ยนทัศนคติของตนที่มีต่อชุมชน ยอมรับในศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ ของภูมิปัญญาท้องถิ่น ตัวแทนชุมชนที่มีความรู้ความชำนาญในสาขาบางวิชาที่โรงเรียนขาดแคลนควรร่วมมือกับชุมชนในการแลกเปลี่ยนทั้งทางด้านวิชาการ วัสดุอุปกรณ์ หรือแลกเปลี่ยนการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการดำเนิน

กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสมาคมศิษย์เก่า ผู้ปกครองนักเรียน องค์กรส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมให้คำปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือให้คำแนะนำ

1.4 ผู้ปกครองนักเรียนควรปรับเปลี่ยนทัศนคติของตนเองอยู่ตลอดเวลาในเรื่องของการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา และพึงคิดเสมอว่าการพัฒนาการศึกษาของชาตินั้นทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของครู ผู้บริหารสถานศึกษา หรือโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนคร นครสวรรค์ในเชิงลึกเป็นรายด้าน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดในระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาด้านงานชุมชนที่ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ผลของการวิจัยมีความชัดเจนยิ่งขึ้น